

Jau pabeiguši

DIENAS
TĒMA

Ar interesi par jaunu, nezināmu ceļu

● DAIGA LUTERE

Vēsma Lēvalde ir mākslas zinātnu doktore, docente Liepājas Universitātē un vadošā pētniece Kurzemes Humanitārajā institūtā. Vienlaikus arī viena no redaktorēm specializētajā tīmekļa vietnē kroders.lv. Pirms viņa 2011. gadā magistrantūrā sāka studēt rakstniecību, gadus divdesmit strādāja par žurnālisti. Visilgāk avīzē "Dienas Bizness". Pēc vidusskolas bija ieguvusi augstāko izglītību Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātē.

Atceroties, kāpēc galu galā izlēmusi vēlreiz sākt studēt, V. Lēvalde sacīja: "Es esmu cilvēks, kuram patīk un ļoti svarīgs ir process. Rezultāts pat nav tik svarīgs kā ceļš uz to – kustība, kāpiens. Tikko ir sasniegts rezultāts jeb virsotne, es zaudēju interesi un man gribas atkal ko jaunu." Tieši tajā laikā, kad ikdienas rutīnas dēļ bija iestājies garīgs apsākums, no pilsētas Kultūras pārvaldes nāca uzaicinājums iesaistīties darba grupā, lai izstrādātu Liepājas tālāko kultūras stratēģiju. Tur satikta Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātnu fakultātes dekāne Zanda Gūtmane, kura atklāja, ka tiek dibināta jauna, eksperimentāla magistrantūras programma "Rakstniecības studijas". V. Lēvalde turpina: "Man vajadzēja radošu restartu, un to pilnā mērā iedeva iestāšanās augstskolā. Sākotnēji pieņemu, ka studijas būs kā tāds interesants hobijs brīvā laika piepildīšanai. Iegūt magistres diplomu nebija nolūks un mērķis. Taču pamazām iespēja mācīties mani aizveda atpakaļ pie saknēm, pie teātra, ar kuru izaugu kopš bērnības. Aizveda atkal pie literatūras un mākslas."

Arī tuvinieki sākumā Vēsmas studētāri neuztvēra nopietni. Īpaši, kad uzzināja, ka sieva un mamma tagad piedalīsies dzijas un prozas meistardarbnīcās, rakstīs dzeju un sacerēs sonetus. Studējot rakstniecību, atnākusi izjūta, ka dzīvē apmests loks, atdzīvinot Latvijas Universitātē iegūtās zināšanas. Jā, bija patīkama sajūta, it kā atgriežoties studiju gados, jaunībā. Tāds plats solis atpakaļ uz tās pusi! Kā bija studēt? Docente atzīst: "Ārprātīgi interesanti! Nezinot, kāda mūsdienās ir akadēmiskā vide, prasības un pārējais. Savu maģistra darbu aizstāvēju ar augstāko novērtējumu un pēc tam konkursa kārtībā iestājos budžeta grupā Latvijas Universitātes doktorantūrā. Pabeidzu to un aizstāvēju promocijas darbu. Uzskatu, ka mans veiksmes stāsts varēja īstenoties, ļoti lielā mērā pateicoties tikai manai līdz tam iegūtajai dzīves pieredzei. Un, būšu godīga, pateicoties žurnālistikas "gaļas mašīnai", kurai biju izgājusi cauri. Gūtais rūdiņš un plašais redzeslauks ļoti, ļoti palīdzēja." Studijas magistrantūrā un doktorantūrā prasīja gandrīz septiņus gadus. No personīgās pieredzes varot teikt, ka arī šī laika bija par maz, lai tūlīt būtu pieņemta, akceptēta akadēmiskajā vidē. Kāpēc? Sākot studēt pēc četrdesmit gadu vecuma, jāreķinās, ka iegūtajām zināšanām nebūs kādas īpašas nozīmes, jo blakus ir cilvēki, kolēģi, kuri izvēlētajai nozarei veltījuši visu savu mūžu.

Studiju laikā viens no lielākajiem izaicinājumiem bija angļu valodas apguve. Pirms tam saskare ar to bija minimāla, jo skolā mācījusies vācu valodu. Taču, kad nolemts, ka maģistres darbs būs par Šekspīra "Hamletu", tas nozīmēja, ka angļu valoda jāapgūst dziļā līmenī. Tā, lai varētu lasīt

zinātnisko literatūru. Mācījās un apguva.

"Sākot studēt magistrantūrā, mans galvenais nolūks bija gūt restartu. Ļāvos tai studiju stihiskajai straumei, kurā labprātīgi iekāpu. Jau vēlāk, kad rakstīju grāmatu "Hamleta vārdi" par Oļģertu Kroderu, svarīgi bija apkārtējo mudinājumi turpināt iesākt. Jā, negribēju viņus pievilt, kas deva spēku, un lielā mērā tāpēc turpināju iet uz priekšu, rakstīt." Sekoja godīga piebilde: "Joprojām pieļauju, ka vēl kādu reizi dzīvē es varētu pagriezties un sākt iet atkal pa jaunu ceļu!"

Tiem, kuri apsver jautājumu "studēt vai nestudēt?", kritiķe un pētniece saka tā: "Ja sevī jūti klusu nemieru kaut ko mainīt, ja apsver – studēt vai nē, tad noteikti ieklausies sevī. Parasti tiek nolemts mainīt privāto dzīvi, bet tāds solis nebūs pareizākais. Mans ieteikums ir mēģināt apgūt kaut ko jaunu, mācīties, paplašināt savu redzesloku un mainīt domāšanu. Paskatīties citā virzienā, nevis visu laiku ierastajā. Sākot mācīties, pavisam noteikti atklāsies jauna, citāda pasaule. Ja cilvēks nestimulē savas smadzenes mācoties, viss pārējais pamazām zaudē nozīmi." ▶

UZZIŅAI

Studentu skaits Liepājas Universitātē (1.10.2023.)

Pilna un nepilna laika studijās:

- no 41 līdz 45 gadiem – 85;
- no 46 līdz 50 gadiem – 76;
- no 51 līdz 55 gadiem – 46;
- no 56 līdz 60 gadiem – 16;
- no 61 gada un vecāki – 6.

AVOTS: LIEPĀJAS UNIVERSITĀTE

EKSPERTE

Mūsdienų cilvēki nebaidās mēģināt

Ilma Neimane, Liepājas Universitātes Mūžizglītības nodaļas vadītāja

Pieaugušajiem vēlme izglīties tikai pieaug. Lielākoties tas saistīts ar profesionālās pilnveides jomu. Otrā lieta, kas pērn īpaši iezīmējās, – valodu apguve. Ja runājam par profesionālo – tie lielākoties ir ļaudis ar augstāko izglītību, kas pie mums vēlas paplašināt karjeras iespējas pedagoģijas jomā, piemēram, – apgūt nepieciešamo minimumu, lai varētu strādāt skolās vai interešu izglītībā. Ne mazāku piekrišanu piedzīvojuši arī speciālā izglītība, pirmsskolas izglītība, datorika.

Lielākoties studē 35–45 gadu vecumā, lai gan redzam arī 60 gadus vecus studentus, kuri visu mūžu apzinīgi strādājuši un savos gados labprāt grib zināšanas atjaunot.

Daudzus vada vēlme sagatavoties naturalizācijas eksāmenam, tāpat savu diktē norises valstī – dažādu līmeņu valsts valodas apguves kursi. Tāpat vai cā pēc kursiem, kas skaidro, kā palīdzēt dažādās situācijās, tajā skaitā arī Ukrainas cilvēkiem.

Ja kāds izvēlas mācīties ko jaunu vai papildināt zināšanas lielākā vecumā, tas notiek ļoti mērķtiecīgi. Gadās, ka iestādes pašas rūpējas par darbinieku izglītošanu. Ir bijis iepirkums, kurā iestāde interesējas par savu darbinieku pilnveidi. Ja pašiem nav iespēju nodrošināt darbinieku izglītošanu, tas ir labs variants. Domāju, ka tā ir tendence, kas šobrīd tikai uzņem apgriezienus.

Runājot par to, vai nav grūti savienot ikdienas rūpes ar studijām, – mūsdienās ir ļoti mainījies studiju formāts. Tiek piedāvāti dažādi varianti – online jeb mācības tiešsaistē, tāpat lielu cieņu izpelnījušās hibrīdmācības, kas notiek daļēji attālināti vai arī darba vidē. No mūsu pieredzes jāteic, darba vidē mācīties ir grūtāk, jo visbiežāk darba devējs padoto neatbrīvo no citiem pienākumiem. Līdz ar to, dalībniekam to savienot ir pārāk grūti, ja vienlaikus jānācās un jāatbild uz telefona zvaniem.

Nekāda konkrēta vecuma ierobežojuma nav, pats galvenais jebkurā vecumā ir darīt. Protams, ja students gados vecāks – metodēm jābūt atšķirīgām, kā arī attiecīgi jā sagatavo pats pasniezdzejs. Ja būs vēlme – viss ir iespējams.

Mūsdienų cilvēki patiešām nebaidās mēģināt kaut ko mainīt savā profesionālajā ceļā. Meklē veidus, kā papildināt zināšanas jaunām iespējām, piemēram, attīsta datorprasmes. Cilvēki ar labām un profesionālām zināšanām nāk mācīties mākslu, datorus, vadības jomu. Cenšas papildināt savas prasmes 21. gs. kompetencēs. Nostiprinot šādas papildu vērtības, varam domāt arī par izmaiņām profesionālajā jomā. ▶

Pareizais lēmums apzinātos gados

● LIENA RIMKUS

Liepājniece Māra Semjonova izlēmusi mācīties par sociālo darbinieci aptuveni 30 gadu vecumā. Tobrīd gan viņai bijusi vien nepilnīga nojaušana, kas tas ir un ko šis amats ietver. "Tā bija pavisam jauna profesija, kas Latvijā bija tikko ienākusi," atminas Māra.

Iesniedzot dokumentus, vēl prātojusi, labāk iet par tūrisma menedžeri vai tomēr rakt dziļāk sociālo jomu un mācīties sociālajos darbiniekos. "Sirds man kaut

kā lika mācīties otro. Tas tiešām bija pareizais lēmums apzinātos gados. No sākuma ieguvu bakalaura grādu, sāku strādāt dienas centrā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem. Tam sekoja bērnu patversme, bērnnunams. Šobrīd ceļš atvedis uz Veco ļaužu māju, kur darbojos jau 13 gadus. Ar savu profesionālo izvēli esmu ļoti apmierināta, man patiešām patīk darbs, ko daru. Jā, tas ir fiziski un emocionāli sarežģīts, pat smags, tomēr jūtu – tas ir mans. Kādu laiku pēc studijām sapratu, ka pilnveide jāturpina, un iestā-

jos magistrantūrā. Sociālā joma noteikti ir tā, kurā jāseko līdzi jaunām iespējām, likumdošanai, nepārtraukti jāattīstās, tāpēc periodiski dodamies uz apmācībām, kas neļauj ierūsēt. Ikdienā daudz nākas sadarboties ar veciem ļaudīm, kuriem ir jautājumi par tehnoloģijām un visu pārējo. Nekas cits neatliek, kā orientēties dažādās jomās," stāsta sieviete.

Pirms sociālā darbinieka profesijas apgūšanas Māra strādājusi un joprojām darbojas gan kā suņu apmācības trenere, gan kanisterapijā, kas ir viens no papildu reha-

litācijas veidiem. "Savā ziņā tas ir saistīti, jo kanisterapija ar sociālo jomu iet paralēli," viņa atzīst. Māra neesot prātojusi, vai varbūt tomēr vajadzēja izvēlēties tūrisma. "Tas palicis kā mans vaļasprieks. Kad ar vīru dodamies ceļojumos, es parasti esmu tā, kas izplāno, kur mēs brauksim, ko darīsim, kur iesim. Nekad neizmantojam tūrisma firmas. Savu azartu ieguldū mūsu pašu ceļojumu plānošanā."

Studējot lielākā vecumā, Māra tikpat labi var sameklēt kā plusus, tā mīnus. "Man bija mazi bērni, studēšana bija diezgan apgrūtinā-

ta, tomēr apzināti gāju uz savu mērķi, jo zināju, ko es gribu. Tolaik vēl strādāju puķu veikaliņā, un, visu savienojot, slodze bija liela, tomēr nekādas neiespējams, ja redzi, kāpēc to dari."

Studijas kopumā ilgušas piecus gadus, un šobrīd par jaunām studijām Māra nedomā. "Nezin vai manā vecumā vēl dikti ko vajadzētu studēt. Lai gan neviens nezina, kur var aizvest dzīves ceļš. Ja kādā brīdī man līksies – jā, es to gribu –, kāpēc ne? Pagaidām tādas domas nav." ▶

DIENAS TĒMA | 9.lpp.